

విష్టవ ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్ఘాటన సిర్కులార్

కార్మికరగుహ నియోగి చేసిన ప్రయత్నాలు సిజమైన ఆరోపులు

దోషిణి పీడనలకు వ్యతికేకంగా పోరాడటంలో ట్రేడ్ యూనియన్ అనేది కార్మికవర్గం చేతిలో ఒక ఆయుధం, అయితే, ఈ ఆయుధాన్ని సరిగా ఉపయోగించకపోయినటల్లయితే, అది నిస్తేజము, నిరుపయోగము అవుతుంది. మన దేశంలో సరీగ్గా జరుగుతున్నది అదే. కేంద్ర ట్రేడ్ యూనియన్లు ఏటటియుసి, సిబటియులతో సహ వ్యవస్థిక్షతమైన, సాంప్రదాయబద్ధమైన కార్మిక యూనియన్ కేంద్రాలన్నే లక్ష్మీలను పరిపూర్ణించేయటం లోనూ, తమ పాత్రను నిర్వహించటంలోనూ సంపూర్ణంగా విఫలమయ్యాయి. మరోవైపున 1967 నాటి సక్కులోట్ ఉద్ఘాటన కార్మికవర్గానికి కొంత ఆశను కల్గించినప్పటికీ, వైఫల్యం చెందిన నిరంకుశ ట్రేడ్ యూనియన్ నాయకత్వానికి వ్యతికేకంగా పోరాడటంలో చారుమజండార్ నాయకత్వంలో కార్మికవర్గం తన వర్గపాత్రను నిర్వహించటాన్ని రద్దు చేసుకోవటం ద్వారా, ప్రజాసంఘాలలో పనిని నిరాకరించటం, ప్రత్యేకించి ట్రేడ్ యూనియన్ను 'బహిపురించటం', కార్మికవర్గపు ఆశలపై నీళ్ళను చల్లింది. వ్యవస్థిక్షత కేంద్ర కార్మిక యూనియన్ సంయుక్త నాయకత్వంలో సాగిన 1974 నాటి చారిత్రక అభిల భారత రైల్స్ సమ్మేళించటమి పాలవటమనేది - ఆనాటికి ఉనికిలోవున్న ట్రేడ్ యూనియన్, వాటి పద్ధతులు, అవి అనుసరించే విధానాలు నిరాశాజనకంగా వున్నాయని, విష్టవ కార్మికోద్యమ నిర్మాణమనే దానిని నిఖార్సయిన, నిజాయితీగల మార్పింపు - లెనినిస్టులు తక్షణ ఆవశ్యకమైన కర్తవ్యంగా చేపట్టటం ద్వారానే అర్థవలస - అర్థపూర్వుడగ్రహిత భారత సమాజంలో నూతన ప్రజాసామిక విష్టవాన్ని విజయవంతం చేయగలరని విపులంగా స్పష్టం చేస్తోంది.

భారతదేశంలో విష్టవకర ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్ఘాటనాన్ని నిర్మించేందుకు అంకితభావంతో కూడిన ప్రయత్నాలు చేసిన నిఖార్సయిన, నిజాయితీగల మార్పింపు - లెనినిస్టులు తక్షణ ఆవశ్యకమైన కర్తవ్యంగా చేపట్టటం ద్వారానే అర్థవలస - అర్థపూర్వుడగ్రహిత భారత సమాజంలో నూతన ప్రజాసామిక విష్టవాన్ని విజయవంతం చేయగలరని విపులంగా స్పష్టం చేస్తోంది.

శంకరగుహ నియోగి 1960 దశాబ్దపు చివరికాలంలో ఏపసినిసిఆర్టో కలుసి పనిచేసి, చారుమజండార్ నాయకత్వంలోని సిపిఐ (ఎం-ఎల్) సభ్యుడయ్యారు. పార్టీ రాజకీయ పంథా, కార్యక్రమాలలో వివిధ అతివాద అతిక్రమణ ధోరణులతోపాటు ప్రజాసంఘాల నిర్మాణం, ట్రేడ్ యూనియన్లు నిర్మాణం మొదలైన అనేక అంశాలపై ఆయనకు నాయకత్వంతో తీవ్రమైన బేధాభిప్రాయాలున్నాయి. వీటి కారణంగా ఆయన పార్టీ నుండి బహిపురుతులయ్యారు. 'ట్రేడ్ యూనియన్ బహిపురు' అనేది పలాయనవాదమనే అభిప్రాయానికి ఆయన వచ్చారు. సిపిఐ

(ఎం-ఎల్) గ్రూపుల నాయకత్వాల పనివద్దతులు, ఆలోచనా ధోరణులు (ఆయనకున్న అనుభవాలతో) భారతదేశంలో నివశిస్తున్న ప్రజలతో - ప్రత్యేకించి, ఉత్పత్తివర్గాల ప్రజలతో - అవసరమైన పరిచయాలు, సంబంధాలను కలిగి వుండటం లోపించిని, భవిష్యత్త సమాజాన్ని గురించిన స్పష్టమైన దృష్టిదేశే అభిప్రాయాన్ని ఆయన కలిగివున్నారు.

ఈ పరిస్థితి, ఆయనను సమాజాన్ని లోతుగా అధ్యయనం చేసేందుకు, మార్కెజిం - లెనినిజాలను భారతదేశ నిర్దిష్ట పరిస్థితులకు అన్వయించటానికి, ప్రత్యేకించి విష్టవకర ట్రేడ్ యూనియన్ నిర్మాణానికి పూనుకునేందుకు పురిగొల్పింది. భిలాయ్ ఉక్క కర్కూగారంలో పనిచేసేటప్పుడు ట్రేడ్ యూనియన్ నిర్మాణం చేసిన అనుభవాన్ని ఆయన అప్పటికే పొందివున్నారు. అక్కడ ఆయన 'బ్లాస్టఫర్నేస్ యాక్స్' కమిటీని నిర్మాణం చేశారు. ఆయన సమరశిలత కారణంగా, ఆయనను వెనువెంటనే ఉద్యోగం నుండి తొలగించారు. కొంతకాలంపాటు ఏటటియుసిలో పూర్తికాలం కార్యకర్తగా పనిచేశారు. అత్యవసర పరిస్థితి కాలంలో ఆయను ప్రథమం అరెస్టుచేసి 1977 జనవరి వరకు జైలులో నిర్మించింది.

పోలీసు వేధింపుల నుండి తప్పుకునేందుకు, చుత్తిస్థమర్లోని సుదూర ప్రాంతాలలో ఆయన సంచరించారు. ఆయా సందర్భాలలో ఆయన పాలేరుగా, గని కార్మికునిగా, చేపల వ్యాపారిగా, మేకలను కాస్తా, అమ్ముకునే గొర్రెలకాపరిగా పనిచేశారు. ఈ సంచారాల సమయంలో చుత్తిస్థమర్ యొక్క వాస్తవిక పరిస్థితిని అతి దగ్గరగా పరిశీలించగలిగారు. ఈ సంచార కాలపు దశలోనే అనేకమంది ప్రజానీకాన్ని విస్తారము గురిచేసే ఒక అనకట్ట నిర్మాణ వధకానికి వ్యతికేకంగా గ్రామస్థులను సంఘటితపరిచి విజయం సాధించారు. ఫలితంగా ప్రజలకు వాస్తవికంగా లభిచేకూర్చే విధంగా భారీ ఆనకట్ట స్థానంలో అనేక చిన్నచిన్న నీటిపొరుదల ప్రాజెక్టులను సాధించుకో గలిగారు. 'ధానితోలు' వద్ద కాంట్రాక్టుల నుండి కౌన్సిలాలు సాధించుకునేందుకు అయా గని కార్మికులని సమీకరించారు.

కాంట్రాక్టుల వద్ద పనిచేసే గని కార్మికుల సమస్యలు పెరుగుతూ వుండటంతో, కాంట్రాక్టులైనా, యూనియన్ నాయకుల బుకాయింపులైనా వారి అసంతృప్తి కూడా పెరుగుతూ వచ్చింది. కాంట్రాక్టు కార్మికులు తమ పాత యూనియన్ నుండి వైదొలగి, కొత్త యూనియన్ను వీర్పరుచుకునేందుకు తీవ్రంగా ఆలోచనచేస్తున్న విషయం తెలుసుకున్న నియోగి, అక్కడికి వెళ్లాలని నిర్మించుకున్నారు. కాంట్రాక్టు కార్మికుల పోరాటాన్ని చేబట్టి, చుత్తిస్థమర్ మైన్ శ్రామిక సంఘు (సిఎమ్ఎన్ఎస్) అనే

నూతన సంస్కరణల్ని అందుకొని, దాని ఆర్గ్యనేజింగ్ కార్యదర్శి బాధ్యతలలో కడదాకా కొనసాగారు.

భిలాయ్ స్టీల్ ప్లాంటు అవసరాల కోసం వేలాదిమంది కార్బుకులను (వారిలో అత్యధికులు ఆదివాసీలు) లేబర్ కాంట్రాక్టర్లు కిరాయాకి తీసుకువెళ్లి, వారిచేత పర్వతాల ఉపరితలంలో ఇనుప ఖనిజాన్ని తప్పి వెలికితీయంచి, ట్రక్కులలో నింపించేవారు. వారికి చాలా తక్కువ కూచీ ఇచ్చి, అత్యధిక పనిభారం మోపుతూ వారితో కాంట్రాక్టర్లు అమానవీయంగా వ్యవహరించారు. 1977 జూన్‌లో సిఎంఎస్‌ను నాయకత్వంలో బంగాలు వేతనాల చెల్లింపు, ఇంటి మరమృత్తుల భత్యం, బోన్స్ సమస్యలైపై సమ్మేళనమై చేపట్టారు. దీనితో నియోగిని అరెస్టు చేసేందుకు పోలీసులు యూనియన్ కార్యాలయం పైకి బలగాలతో వెళ్లారు. కార్బుకులు దానిని ప్రతిఫలించగా, పోలీసులు వారిపై కాల్చులు సాగించి 11 మంది కార్బుకులను బలిగొన్నారు; అనేకమందిని తీవ్రంగా గాయపరిచారు. నియోగిని అరెస్టు చేశారు. కర్మా విధించారు, కానీ, కార్బుకులు చెదిరిపోకుండా నిఖిలంగా సమ్మే పోరాటాన్ని కొనసాగించారు. పోలీసు కాల్చులకు దేశవ్యాపితంగా నిరసన వ్యక్తమైంది. అంతిమంగా, 15 రోజుల కాలవ్యధిలో కార్బుకుల ప్రధాన డిమాండ్‌కు అంగీకారం తెలుపుతూ ఒక ఒప్పందం కుదిరింది. తదనంతరం నియోగిని విడుదల చేశారు.

ఆనాటి నుండి నియోగి నాయకత్వంలో నూతన సిఎంఎమ్‌ఎస్ ఆధ్వర్యంలో కార్బుకులు కొత్తగా ప్రయోజనాలు పొందలమేగాక, ఇతర మార్గాలలో గని కార్బుకుల జీవితాలలో మెరుగుదల సాధిస్తూ మరింతగా బలపడుతూ వచ్చారు.

1977 సమ్మే విజయవంతమైన తర్వాత, భిలాయ్ స్టీల్ కర్మాగారపు పర్వినెంట్ కార్బుకులతో సమానంగా వేతనాలు, వివిధ శాఖలుగా కార్బుకులను విడగొట్టటం వంటి వానితో సహా 18 అంతాల కోర్టుల పత్రాన్ని 1979తో సిఎంఎస్ ముందుకు తెచ్చింది. కార్బుకుల విభాగికరణం మినహా మిగిలిన అన్ని డిమాండ్‌ను యాజమాన్యం ఆమోదించింది. దీనికి కారణమే మంటే, పెద్ద గనులలో యాంత్రీకరణ అమలుచేసి, కొద్ది సంఖ్యలోని కాంట్రాక్ట్ కార్బుకులతో పని చేయించుకోవటానికి యాజమాన్యం అంతిమంగా పథకం రూపొందించుకుంది. సిఎంఎస్ యాంత్రీకరణ పథకాలను ఆధ్యయనం చేసి, ఇనుప ఖనిజాన్ని తొలిచే గని కార్బుకులను తొలగించాల్సిన అవసరం వుండబోనటి ‘అర్థ-యాంత్రీకరణ’ పథకాన్ని ప్రతిపాదించింది. యాజమాన్యం పాక్షిక విభాగికరణకు అంగీకరించింది. కాంట్రాక్ట్ కార్బుకుల విభాగికరణ పోరాటం పూర్తిగాకపోవటంతో, సిఎంఎస్ శ్రావిక సహకార సానైటీలను ఏర్పరచి, వాటిద్వారా గనులను తొలిచి, ఆ ఖనిజరాళ్ళను పైకి తెచ్చి, బదలుగొట్టి 60శాతం పనిని కార్బుక కాంట్రాక్టర్లను నుండి చేపట్టింది. అలాగే శ్రావిక కాంట్రాక్టర్లను తొలగించటం, మధ్య దళారీల లాభాన్ని రద్దుచేయటం, నేరుగా భిలాయ్ స్టీలు కర్మాగార యాజమాన్యంతో వ్యవహరించటం సాగించింది.

కార్బుకుల పనిపరిస్థితుల మెరుగుదల కొరకు, వారి ఆర్థిక డిమాండ్‌కు మాత్రమే నియోగి తన నాయకత్వంలోని ట్రేడ్ యూనియన్ కార్బుకులపాలను కుదించలేదు. గని కార్బుకులలో అధిక సంఖ్యలోనున్న ఆదివాసుల సంక్లేషమానికి సంబంధించిన కార్బుకులపాలను చేపట్టటంద్వారా ఆయన తన కార్బుకులను విశ్వతపరిచారు. పెట్టుబడి, రాజ్య బాహ్య ప్రయోజనాల కోసం ఎక్కువగా సామాజిక ఆర్థిక దోషిటీకి గురయ్యే ఈ ప్రాంతపు విముక్తి పోరాటం కోసం ‘భత్తిస్టఫుర్ ముక్కి మోర్స్’ (సిఎంఎం) అనే మరో సోదర సంస్థను ఏర్పరిచారు. శ్రావికుని జీవితంలోని ప్రతి అంశాన్ని స్పృశించేవిధంగా ఆయన సిఎంఎంను తయారు చేశారు. ఈ యూనియన్ క్రింద ఆయన 17 విభాగాలను ఏర్పరిచారు.

కార్బుకుల మర్యాదానికి వ్యతిరేకంగా యూనియన్ ఓ ప్రచారాన్ని ప్రారంభించింది. యూనియన్లోని ఆదివాసీ సంఘులు మర్యాదానం చేయటాన్ని, తమకోసం పోరాదే యూనియన్కు ట్రేవాం చేయటంగా భావించే వాతావరణం ఏర్పడింది. కార్బుకుల కుటుంబాలలోని మహిళలను మర్యాద్వాతిరేక ఉద్యమంలోకి సమీకరించటం, మహిళా ముక్కి మోర్స్ అనే మహిళా విభాగం ఏర్పాటుకు దోషిసింది. పోలీసుల కాల్చుల తదనంతరం కూడా ప్రజాసమీకరణ ప్రయుత్త కృషిలో, మహిళలు ప్రముఖమైన పాత్ర నిర్వహించారు. ఉద్యోగాలను తొలగించినే యాంత్రీకరణ విధానాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ నిర్వహించిన ప్రచార కృషిలో మహిళలు చాలా చురుకైన పాత్ర నిర్వహించారు. ముమ్రంగా పోరాటం సాగుతున్న సంక్లేషమయ్యాల్సీ మహిళలు పాల్గొన్న తీరు ఉఛితిలో వుంది.

భత్తిస్టఫుర్ ముక్కి మోర్స్ రైతాంగానికి సంబంధించిన సమస్యలను చేపట్టింది; నాందియా గ్రామానికి చెందిన కౌలు రైతుల సమస్యను చేపట్టి, శక్తివంతమైన భూయిజమానికి వ్యతిరేకంగా కౌలురైతుల ప్రయోజనాలను పరిరక్షించటం కోసం దీర్ఘకాల పోరాటం సాగించింది. ఎక్కడెక్కడో విస్తాపనకు గురైన వారిని సంఘులితపరిచేందుకు సిఎంఎం ప్రయత్నాలు చేయటంతోపాటు, కొత్త భూములలో వారు సాగుచేసుకొనే విధంగా కృషిచేసింది.

భత్తిస్టఫుర్లోని కొన్ని ప్రాంతాల్లో అధికంగా కొనసాగుతున్న కట్టుబానిన విధానంలో వున్న కట్టుబానినల విడుదల కోసం సిఎంఎం ప్రయత్నాలు, చౌరవ చేసింది.

పట్టణాల్లోని కార్బుకులతో పాటుగా గ్రామాల్లోని రైతాంగాన్ని సంఘులితపరిచేందుకు ప్రయత్నాలు చేపట్టింది. పెద్ద సంఖ్యలో ప్రజలను విస్తాపనకు గురిచేసే భారీ డ్యూమ్ పథకాలకు వ్యతిరేకంగా సిఎంఎస్ యొక్క ‘ఆకుపచ్చ’ ఎరువుజెండా’ ఉద్యమం ప్రచారం చేసింది. ఈ ప్రయత్నాలో కొన్ని ప్రాంతాల్లో విస్తాపనలకు గురికాకుండా చాలాపరకు తప్పించగలగటంతో పాటుగా నీటిపారుదల సదుపాయాలను పెంచుకోగలిగారు.

సిఎంఎస్ నాయకత్వంలో కార్బుకుల తమకు తాముగా ఒక పహీద్ ఆసుపత్రిని నిర్మించుకున్నారు. బినాయక్ సేన్ వంటి అంకితభావం గల వైద్యుల శాస్త్రియ, హేతుబద్ధ చికిత్స

విధానాన్ని నామమాత్రపు రుసుముతో అందించటంతో పాటు, దబ్బుహెచ్చ అత్యవసర ఔషధాల జాబితాలో వేరొన్న మందులనే వాడుతూ, నిషేధించిన లేదా నిషేధించగలిగిన ఔషధాలను వినియోగించకుండా ఆనుపత్రి అభివృద్ధికి కృషిచేశారు. ప్రభావశీలమైన గృహ వైద్యాలు కూడా బోధించేవారు.

జూదానికి వ్యక్తిగతంగా కార్బూకుల యూనియన్ ప్రచారం చేపట్టగా, అనేకమంది కార్బూకులు జాడం నుండి బయటపడటం, ఆయా కార్బూకుల కుటుంబాలలో ఆర్థిక స్థిరత్వాన్ని తీసుకొచ్చింది. సిఎంఎస్‌ఎన్ యూనియన్ కూడా గని కార్బూకుల పిల్లలకు విద్యావస్తులను అందుబాటులోకి తెచ్చింది. ఈవిధంగా వారి కోసం నిర్మించిన 11 పారశాలలలో, అంతిమంగా ప్రభుత్వమే 9 పారశాలలను తన చేతుల్లోకి తీసుకుంది.

గని కార్బూకుల నివాస ప్రాంతాల నుండి చెత్తను సేకరించి, తొలగించాలని యూనియన్ అందోళనలు సాగించింది.

కార్బూక - రైతాంగ మైత్రిని సూచించే ఎరువు-ఆకుపచ్చ జెండాతో సిఎంఎస్‌ఎన్ ఆదివాసులపై అటవీ, రెచిన్యూ శాఖల సిబ్బంది సాగించే అత్యాచారాలకు వ్యక్తిగతంగా పోరాడింది.

భారీ జీవనాధారాల విస్థాపనను ప్రతిఫలించేందుకు చిన్న, మధ్యతరపో వ్యాపారులతో సిఎంఎస్‌ఎన్ జట్టు కట్టింది. యాంత్రీకరణతో కన్సేయర్ బెల్లు ద్వారా ముడిసరుకు చేరవేస్తే వ్యాపారాలు కోల్పోయే ట్రిక్కు యజమానులను, ట్రిక్కు నిర్వాహకులను, షాపులు నిర్వహించుకునే వారిని, చిన్న వ్యాపారులను యూనియన్ సమీకరించింది.

గని కార్బూకులతో పాటే ఒక సాంస్కృతిక బృందం కూడా తయారైంది. బ్రిటీష్ పాలకులకు వ్యక్తిగతంగా 1857లో పోరాటం సల్విన్, చివరకు రాయపూర్లో బహిరంగంగా ఉరి తీయబడిన ఆదివాసీ నాయకుడైన షఫీద్ వీరనారాయణసింగ్ చరిత్రను ప్రదర్శించేందుకు భత్తినిఫుర్ సాంప్రదాయ జానపద రూపాన్ని వీరు వినియోగించారు. గని కార్బూకుల, ఆదివాసుల రోజువారీ సమస్యలపై కూడా ఈ సాంస్కృతిక బృందం చిన్న ఇతివృత్తాలతో నాటికలను, నాటకాలను ప్రదర్శించేది. ప్రతి సంారం జూన్ తివ్వేదీన అమరవీరుల దినంగా వీరనారాయణ్ సింగ్ వర్ధంతిగా నిర్వహిస్తారు. ఈ కార్బూకులలో దల్లి రాజపూర్లోని గని కార్బూకులు, వారి కుటుంబ సభ్యులు పాల్గొనేవారు.

షఫీద్ సుదామ పేరుతో యూనియన్ ఏర్పరిచిన క్లబ్, అనేక ప్రతిష్టాత్మక పోటీలలో విజయం సాధించింది.

1984లో నాటి ప్రధాని ఇందిరాగాంధీ హత్యానంతరం సిక్కులపై జరిగిన దాడుల సమయంలో, దల్లి రాజ్ పూరాలోని పోండి-లోప్రో తపూళిల్ వ్యాపితంగా వున్న శిక్కు కుటుంబాల న్నింటినీ సిఎంఎస్, వారి యూనియన్ ఆఫ్సుకు ఆప్సువించగా, భత్తినిఫుర్ వ్యాపితంగా అనేక కుటుంబాలు రోజులు, వారాల తరబడి యూనియన్ ఆఫ్సులో తలదాచుకున్నాయి. ఆవిధంగా యూనియన్, మతతత్వానికి వ్యక్తిగతంగా ఆచరణాత్మక కార్బూకుమం చేపట్టింది.

సూతన భత్తినిఫుర్ రాష్ట్రం కొరకు డిమాండ్సు ఒక చట్టబడ్డమైన, ప్రాచుర్యం పొందిన డిమాండ్గా నియోగి పరిగణించారు. సామాజిక ఆర్థిక దోషించే అనే విశాల సమస్యను పరిష్కరించేందుకు జాతీయ గుర్తింపుకు విధేయత ద్వారా తయారైన శక్తులను నియంత్రించే సాధనంగా ఆయన ఎంచుకున్నారు. భత్తినిఫుర్ ముక్కి మోర్చు (సిఎంఎ) ద్వారా ఈ డిమాండ్సు ఆయన ప్రోత్సహించి, అటవీ కాంట్రాక్టర్ బదా వ్యాపారుల, వధ్దీ వ్యాపారుల, అవినీతి అధికారుల అధివత్యాన్ని సహా చేశారు. కార్బూకుల, కర్డుకుల, పారిశ్రామిక, వ్యవసాయ శ్రామికుల, పట్టణ ప్రాంత, గ్రామీణ ప్రాంత పేదల, ఆదివాసుల, మైదాన ప్రాంత ప్రజల నడుమ ఐక్యతను సాధించటంలో ఆయన విజయం సాధించారు. దీనితో సిఎంఎ పరపతి దాదాపు వేయ గ్రామాలవరకు విస్తరించింది.

ఎన్నికల ద్వారా నియోగి పార్లమెంటరీ రాజకీయాలలో పాల్గొని, సాగించిన ఎన్నికల ప్రచారం, సిఎంఎ ప్రభావాన్ని విస్తృతపరచటానికి, దాని సందేశాన్ని ప్రతి గ్రామానికి తీసుకెళ్ళటానికి ఒక వాహకంగా వినియోగపడింది. 1980లో జనకులార్ రాకూర్ ఒక అభ్యర్థిగా పోటీ చేశాడు. అంతిమంగా 1985లో మధ్యప్రదేశ్ శాసనసభలో ఒక స్థానంలో వీరు విజయం సాధించారు.

భిలాయ్లోని వందకు పైగా లోహ పరిశ్రమలలోని కాంట్రాక్ట్ కార్బూకులను సిఎంఎ సంఘటితపరచటం ప్రారంభించింది. వీనిలో చిన్న, మధ్యతరపో కార్బూనాల నుండి సింప్లెక్స్, కోడియా, భిలాయ్ ఇంజనీరింగ్ కార్బూరైఫ్న్, బికె ఇంజనీరింగ్ వంటి భారీ వ్యాపారం నిర్వహించే పరిశ్రమలు ప్రభుత్వ రంగంలోని, భిలాయ్ ఉక్కు కర్గారానికి మట్టుతాచాలా కాలం నుండి కొనసాగే పరిశ్రమలు వున్నాయి. వీనిలో కొన్ని భిలాయ్ ఉక్కు పరిశ్రమకు కావలసిన విడిభాగాలనందించే అనుబంధ పరిశ్రమలు కాగా, మిగిలినవి ఉక్కు పరిశ్రమ ఉత్పత్తులను మధ్యస్థంగానో లేదా పూర్తిస్థాయిలోనో, సరుకులుగా తయార చేసేవిగా వున్నాయి. రోజువారీ వేతన ప్రాతిష్ఠానికి వారంతా దాదాపు 25 వేలమంది కార్బూకులకు ఉపాధి కల్పిస్తున్నారు. అత్యధిక కార్బూకులకు కనీస వేతనాలు కానీ, గౌప్యప్రదమైన పనిపరిస్థితులు గానీ లేవు. అనేకమంది రోజుకు 15 గంటలపాటు అత్యంత ప్రమాదకర, హానికర పరిస్థితులలో పనిచేస్తూ, అనేక ప్రమాదాలకు గురవుతున్నారు.

సిఎంఎ నాయకత్వం 1990లో భిలాయ్ చుట్టూప్రక్కలనున్న అన్ని అనుబంధ పరిశ్రమల పరిధిలో ప్రగతి స్థీల్ శ్రామిక్ సంఘు (పిఎస్‌ఎన్‌ఎన్) ను స్థాపించింది. చట్టబడ్డ కనీస వేతనాలు, 8 గంటల పనిదినం, కార్బూకులకు అనేక విధాలైన సందుపాయాలను కల్పించే విభాగికరణతో పాటుగా తమ యూనియన్ను గుర్తించాలని వారు డిమాండ్ చేశారు. ఈ చట్టబడ్డమైన డిమాండ్సు పరిగణించే తీసుకోవడానికి పారిశ్రామిక యాజమానులు నిరాకరించారు. కార్బూకులు నిరసన తెలపటంతో పాటు, నిరసన ప్రదర్శనలు, ధర్మాలవంటి వాటిని నిర్వహించారు. దీనికి ప్రతిగా

యాజమాన్యాలు 1800 మంది కార్బూకులను తొలగించారు; 800 మందికి పైగా కార్బూకులను అరెస్ట్ చేయించారు. మరీచేవున, రాష్ట్రంలో అధికారంలోనున్న బిజెపి నాయకత్వంలోని ప్రభుత్వం నియోగిపై నేర్పురిత ఆరోపణలు చేస్తూ 30 కేసులు బాణయించి, జైలులో నిర్వంధించింది. దుర్గ జిల్లా మేజిస్ట్రెట్ 5 జిల్లాల నుండి నియోగిని బహిపురిస్తూ ఆదేశాలు జారీ చేశాడు. దీనిని నిరస్తూ దేశవ్యాపితంగా విధిధ కార్బూకు సంఘాలు కార్బూకులు చేపట్టిన క్రమంలో, మధ్యప్రదేశ్ ప్రైకోర్టు బహిపురిత ఆదేశాన్ని రద్దుచేసింది. యూనియన్ నాయకత్వంలో అందోళన చేస్తున్న కార్బూకులపై 1991 ఏప్రిల్ 30న యాజమాన్యాల గూండాలు దాడులకు తెగబడ్డారు. ‘పెన్ యూనియన్సో తాము ఎలాంటి సంబంధం కలిగివుండబోమనే ఒక అంగీకారపత్రంపై కార్బూకులు సంతకం చేయాలని సింప్లెక్స్ యాజమాన్యం డిమాండ్ చేసింది. ఆగస్టు 24న ఫ్యాక్టరీ నుండి బయటకు వచ్చిన 150 మంది గూండాలు, నిరసన ధర్మ నిర్వహిస్తున్న కార్బూకులపై దాడులకు పోల్చారు. నిరసన తెలుపుతున్న కార్బూకులను పోలీసులు అరెస్ట్ చేశారు. నిరసన తెలుపుతున్న కార్బూకులపై గూండా దాడులకు పథక రచన చేసిన భిలాయ్ కర్మగార యాజమాన్యాలకు చెందిన కగురిని అరెస్ట్ చేయాలని కార్బూకులు డిమాండ్ చేశారు.

నియోగిని బహిపురిస్తూ ఆదేశం ఇచ్చిన సమయంలో, రాష్ట్రపతి, ప్రధానమంత్రుల దృష్టికి ఈ అంశాన్ని తీసుకెళ్ళటానికి 2000 మంది భిలాయ్ కార్బూకులతో న్యాధిలీకి నియోగి యాత్ర నిర్వహింపజేశారు.

అత్యధిక వనరులతో సుసంపన్నమైన భిలాయ్, పరిసర ప్రాంత పొరిక్రామికవేత్తలకు ఈ వర్య మరింత ఆగ్రహాన్ని కల్గించింది. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ సింప్లెక్స్ అనుబంధమన్న యూనియన్సు సహించరాదనీ, అన్నింటినీ అణచివేయాలనే నిర్ణయానికి వచ్చారు. ఫలితంగా 1991 సెప్టెంబర్ 27, 28 తేదీల మధ్యరాత్రి శంకరగుహ నియోగిని హత్యగావించారు.

ఆవిధంగా శంకరగుహ నియోగి ఆదివాసీ, కాంట్రాక్ట్ కార్బూకుల ఆర్థికపరమైన హక్కుల కోసమేగాక వారి సామాజిక హక్కులు, అభ్యాసుతో కోసం అవిక్రాంతంగా పోరాడారు. ఆయన అనుసరించిన సాంప్రదాయేతరమైన ట్రేడ్ యూనియన్ నిర్మాణం చేయటంలో జాతీయ స్థాయి గుర్తింపు పొందాయి. పోరాటం మరియు సృజనాత్మకత-సృజనాత్మక పోరాటం మరియు పోరాట సృజనాత్మకత- అనేవి నియోగి రాజకీయ లక్ష్యాలుగా వున్నాయి. ఆవిధమైన లక్ష్యంతో విప్లవకర కార్బూకోద్యమం నిర్మాణం చేయటానికి భారతదేశంలోని నిర్దిష్ట పరిస్థితులకు మార్పిజం -లెనినిజాలను ఆయన అన్వయించారు. కార్బూక, రైతాంగం నడుమ ఆయన రాజకీయ, సాంస్కృతిక, సామాజిక చైతన్యాన్ని పెంపాందించారు. ఈ వ్యవస్థను మార్చే పోరాటంలో ఆయన చేసిన హరపలు, ప్రయత్నాలు, పరిమిత విజయాలే సాధించి

నప్పటికీ, విప్లవకర ట్రేడ్ యూనియన్ నిర్మాణానికి అది ఒక నమూనాగా, అంతిమంగా దోషించి రూపుమాపే ప్రభావశీలమైన మార్గాన్ని చూపుతోంది.

నియోగి చొరవేచేసిన ప్రయత్నాలన్నీ వీలైనంత విశ్వత స్థాయిలో కార్బూకులతో సంప్రదించి సంబంధితులందరి సుమిట్ నిర్ణయంగా చేశారు. అయిన చక్కని వ్యక్తిగత జీవనశైలి, సామాన్యాలు కూడా అర్థంచేసుకునే సులభమైన భాషలో మాట్లాడటం, ఎటువంటి రాజకీయ పడికట్టు పదాలు లేకుండా వివరించటం, కరపత్రాలు, వ్యాసాల ద్వారా తానే స్వయంగా ప్రాయటం వంటి లక్షణాలన్నీ కూడా విప్లవకర ట్రేడ్ యూనియన్ లను నిజాయితీగా నిర్మించాలనుకుంటున్న అగ్రగాములకు ఒక నమూనాగా నిలుస్తాయి. నియోగి అనుసరించిన విధంగా ట్రేడ్ యూనియన్ ప్రజాస్వామ్యాన్ని పాటించటం విప్లవకర ట్రేడ్ యూనియన్ ల నిర్మాణానికి ఖచ్చితంగా వాస్తవికమైన పద్ధతిగా వుంటుంది.

శాసనసభ ఎన్నికలలో సింప్లెక్స్ పాల్గొనటానికి సంబంధించిన వివరాలు, వారు పొందిన అనుభవాలు, వారు అనుసరించిన పద్ధతులను సమీక్షించి, దాని ఫలితాల గురించి తగిన అంచనాకు రావలసి వుంటుంది. శాసనసభ ఎన్నికలలో గలిచిన సింప్లెం అభ్యర్థి పాత్రగురించి కూడా సమీక్షించి, దేశవ్యాపితంగా విప్లవకర ట్రేడ్ యూనియన్ ల మెరుగైన నిర్మాణానికి తోడ్పడే విధంగా తగిన పాతాలను అందించాలి.

సూతన చత్తీస్ఘర్ రాష్ట్ డిమాండ్, జాతీయ గుర్తింపుకు అది కల్గించిన విశాసం, దాని నుండి సాధించిన ఫలితం వంటి వాటి గురించి, ఆవిధమైన డిమాండ్ పర్యవసానాల గురించి సుప్పుంగా అర్థం చేసుకోవటానికి సమీక్షించాలి. కొన్ని విప్లవకమూసిస్టు గ్రూపులు ఆకాంక్షించినట్లుగా తెలంగాణా రాష్ట్ ఏర్పాటు జరిగిన విధంగా, ప్రత్యేక చత్తీస్ఘర్ రాష్ట్ ఏర్పాటు జరిగినప్పటికీ సూతనంగా ఏర్పడిన ఆయా రాష్ట్రాలలో కార్బూకుల, పీడిత ప్రజల జీవన పనిపరిస్థితులలో ఈపణ్ణాత్మక మార్పు కూడా చేటుచేసుకోలు. అందుకు భిన్నంగా ఈ సూతనంగా ఏర్పడిన రాష్ట్రాలలో పరిస్థితులు మరింతగా దిగజారుతున్నాయి. ప్రజల పైన, కార్బూకులపైన రాజ్య నిర్వంధం రోజురోజుకి పెరుగుతోంది. మన దేశంలో ప్రస్తుతం ఉనికిలో వున్న ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక పాలనా వ్యవస్థ పరిధిలో ఒక సూతన రాష్ట్ డిమాండ్ గురించి ఈ అనుభవాలను కూడా పరిగణలోకి తీసుకోవాలి.

కామ్రేడ్ శంకర్ గుహ నియోగి నిర్మించిన ఉద్యమ పరిమతులు ఏమైనప్పటికీ, ఆయన జీవితంలోని దాదాపు 14 సంాల కాలం విప్లవ కార్బూకోద్యమాన్ని నిర్మించి, నిర్వహించటం-నిజాయితీగా, నిఖార్పుగా విప్లవకర ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమాన్ని నిర్మించే ప్రయత్ను చేసేవారికి శాశ్వత స్వార్థిదాయకంగా వుంటుంది. నమ్మకంతో ముందుకు సాగటానికి ఇది ఖచ్చితంగా ఒక ఆశారేభగా వుంటుంది.

(2023 నవంబర్ ‘క్లాసప్ట్రోగుల్’ నుండి అనువాదం)

